

Vi kender til de lovløse tilstande, der herskede i Tjetjenien indtil konflikten. Vi kender til de tjetjenske gruppers indtrængen i Dagestan i 1999 og deres forsøg på med magt at danne en ny islamisk stat i det nordlige Kaukasus. Begge dele er uacceptable. Men den russiske stat bærer netop som stat et særligt ansvar for at mindske civilbefolkningens lidelser og arbejde for en langsigtet løsning, en bæredygtig løsning, der inddrager repræsentanter for et bredt udsnit af den tjetjenske befolkning.

Den humanitære situation både i Tjetjenien og i Ingusjetien er fortsat meget alvorlig. Der er behov for bistand til 320.000 internt fordrevne, som er nogenlunde ligeligt fordelt mellem de to føderationsrepublikker. Men også en stor del af de 720.000 fastboende i Ingusjetien og Tjetjenien har behov for hjælp og er omfattet af FN-systemets konsoliderede appel fra 2001 på 45 mio. dollar.

Danmark yder en meget betydelig humanitær bistand til ofrene for Tjetjenienkonflikten. Bistanden var i 1999 og 2000 på i alt 58 mio. kr., og det placerede Danmark som næststørste bilaterale donor i de 2 år. For 2001 er der indtil videre bevilget 23,5 mio. kr. Bistanden er ydet såvel gennem FN som gennem danske private nødhjælpsorganisationer.

Et konsortium mellem Dansk Flygtningehjælp og ASF-Dansk Folkehjælp har haft en central rolle i hjælpeindsatsen. Ikke alene Danmark, men også FN og EU har benyttet dette konsortium til at fordele nødhjælp i Ingusjetien og Tjetjenien.

Det er klart utilfredsstillende, at de russiske myndigheder ikke fuldt ud respekterer de humanitære principper, der er nedfældet i Genèvekonventionerne. Det drejer sig især om overholdelse af kravene om nødhjælpsarbejders adgang og sikkerhed. Det er en kritik, Danmark har udtalt. FN og EU drøfter fortsat disse forhold med de russiske myndigheder.

Der er fra russisk side udtrykt et stærkt ønske om en snarlig tilbagevenden af de mange internt fordrevne fra Ingusjetien og Tjetjenien. Myndighederne er i færd med at gennemføre de praktiske forberedelser til modtagelse af de fordrevne. Bygninger indrettes til modtagelsescentre, og der opføres modtagelseslejre eller forberedes opførelse af dem.

Fra dansk side finder vi i lighed med andre internationale partnere, at en sådan tilbagevenden er meget risikabel i lyset af den ringe sikkerhed, der er i selve Tjetjenien. Så derfor bliver der

fra FN's og EU's side lagt vægt på, at tilbagesendelsen i hvert fald bliver frivillig, og vi prøver i øvrigt at følge udviklingen meget nøje.

Siden vi havde debatten i Folketinget i januar sidste år, har den russiske regering truffet visse foranstaltninger til at forbedre forholdene i Tjetjenien. Jeg kan nævne beslutningen om, at en del af de russiske styrker og tungt materiel skal trækkes tilbage fra Tjetjenien. Der er etableret en republikadministration under tjetjensk ledelse. Et tjetjensk retsvæsen er under genopbygning. Etniske tjetjenere indgår i stigende grad i de integrerede politistyrker.

Den russiske præsidents særlige repræsentant for menneskerettigheder i Tjetjenien, Vladimir Kalamanov, arbejder aktivt for at undersøge overgreb i republikken og har bidraget til, at et betydeligt antal tilbageholdte tjetjenere faktisk er blevet løsladt.

Et russisk regeringsprogram for økonomisk og social genopbygning i Tjetjenien er vedtaget. Der er sat 14,7 mia. rubler af til formålet, men der er beklageligt hidtil kun blevet brugt 150 mio. rubler.

Den russiske Statsduma har også taget en række skridt til at bidrage til en normalisering af forholdene i Tjetjenien. Dumaen ventes i øvrigt i næste måned at ville afholde en høring om forsvundne personer med deltagelse også af frivillige organisationer.

Rusland har vist vilje til at samarbejde konstruktivt med Europarådet, og det giver os en mulighed for indflydelse. Europarådets udstationering af tre eksperter i Kalamanovs kontor i Tjetjenien er blevet forlænget indtil oktober i år. Mandatet er blevet udvidet til at omfatte overvågning af russisk efterforskning af anmeldte menneskerettighedskrænkelser og etableringen af en retsorden i Tjetjenien.

De russiske civile og militære anklageres efterforskning af sager vedrørende overgreb mod civilbefolkningen vil også blive fulgt af en nylig nedsat arbejdsgruppe om Tjetjenien med deltagelse af Europarådets parlamentariske forsamling og den russiske Statsduma. På baggrund af den samlede udvikling besluttede Europarådets parlamentariske forsamling her i januar at opheve sine sanktioner og give den russiske delegation stemmeretten tilbage.

Det er selvfølgelig godt, at man fra russisk side har taget de skridt, man har taget. Det anerkendes også af FN's Menneskerettighedskommission. Men vi har både direkte og gennem vores samarbejdspartnere over for Rusland under-